

3. *Autokritika*. Na konec nepřijde snad čtenáři tohoto časopisu, když pojednou a neočekávaně tolik musel čísti o mých „Příspěvcích“, v nevhod úsudek autora samého o tomto spise: Spis „Příspěvky k teorii nucených svazků“ jest typickým příkladem spisu začátečnickova. Obsahuje veškeré vady a nedostatky, které v takových spisech se vyskytují, a to v míře vrchovaté, ježto mladý a nezkušený autor jeho, vzdálen jsa při sepisování university, ze které vyšel, a učitelů svých, neměl nikoho, kdo by mu poradil, nikoho, kdo by jej byl vedl. Vady vztahují se na systematiku, nedostatky na pozitivně právní část spisu. Aby si je autor během doby uvědomil, nebylo třeba bystrozraku sl. domácí kritiky. Přes veškeré tyto vady však pohlíží na spis ten, který vznikl silou první koncepce, i nyní ještě s jakýmsi uspokojením: položil si jím pro veškeré své další vědecké práce pevnou methodickou základnu, ze které ku své radosti dosud nemusil vzíti zpět ničeho.

ZPRÁVY.

Dne 2. května t. r. zemřel ve Vídni ve věku bezmála 85 let Dr. jur. Josef Unger, president soudu říšského a honorární profesor právnické fakulty university vídeňské.

V poslední době bylo mnoho psáno o Ungerovi státníku, právníku, učiteli a člověku. U nás zejména Právník (r. LII. č. IX.) přinesl z pera ministra ryt. Randy vzpomínku velezajímavou bohatstvím intimních zažitků a dojmající smutkem vyrůstajícím ze ztráty dávného, věrného přítele.

Na tomto místě budiž učiněna stručná zmínka o velikém významu Ungerově na poli naší civilistické právovědy. Se jménem jeho sluší spojovati renesanci tohoto oboru vědního. Jak poznamenává výše zmíněná posmrtná vzpomínka, ocitla se civilistika rakouská, když byla vyhynula generace, která ještě znala jiné právo občanské než zákoník občanský, ve stavu truchlivém. Unger to byl, per quem iuris prudentia paene extincta revixit. Navázav metodicky na učení školy historické v Německu, ukázal na bohatý proud, kterým lze oživit spráhlé pole naší civilistiky, na výtěžky totiž docílené klassickými právníky římskými a mocně rozkvétající moderní právovědou romanistickou; spisy pak, které na tomto metodickém základě vybudoval, skvěle prokázal význam hájené metody a získal záhy řady přesvědčených a horlivých stoupenců. Jedné věci při tom nesluší zapomenouti. Důsledkem složité národnostní konfigurace této poloviny našeho mocnářství bylo by se působení Ungerovu sotva podařilo plně proniknouti v celé její oblasti. Lze mluvit o šťastné náhodě, že Ungerovi dostalo se velmi záhy v Randovi spolubojovníka, jenž nejen kongeniálně působil na stejném foru, nýbrž jenž mimo to učitelskou činností na universitě pražské rozšířil hnutí vědecké Ungerem inaugurované, v důležité části říše — v zemích českých. Než to jsou věci, které náležejí na jinou stránku.

Více než půlstoletí uplynulo od doby, do které padá první vystoupení Ungerovo, vyznačené snahami, kterým zůstal věren po čas života. Doba dosti dlouhá, aby jejím během dostavily se zásadní změny v metodě i názorech. Přes to nenáleží jméno Ungerovo literární historii, a jeho způsob práce a jeho názory nejsou historickým materiálem. Co poskytl, je slovem živým. Ačkoli tedy zemřel ve vysokém věku, platí o něm v jistém smyslu, že *plenus e vita conviva recessit*. V posledních létech ovšem ozývají se hlasové nikoliv ojedinělé, kteří nové způsoby pěstění právovědy zavádějí. Dnes sotva lze říci, jak vývoj se stočí. Tolik však s bezpečností lze tvrditi, že činnost Ungerova vždycky bude počítána k epochálním zjevům naší civiliziky a že dlouho ještě bude kapitolou naveskrz aktuální.

LITERATURA.

Část všeobecná.

Janko Josef, O pravěku slovanském. Pokus o celkový obraz z hruba promítnutý. Sbíрка přednášek a rozprav. (Výbor lidových přednášek české university.) Serie VI., číslo 4. V Praze, 1912. Stran 274.

Formou populární, ale způsobem přísně vědeckým prof. Janko činí pokus sestaviti obraz života praslovanského hlavně na základě dat jazykozpytu. Po krátké předmluvě probírá látku v těchto šesti oddílech: I. Staří Slované v ohledu jazykovém; pravlast indoevropská a pravlast slovanská, II. Staří Slované v ohledu národopisném; Peiskerova nauka o praporobě slovanské, III. Staří Slované v ohledu osvětovém: Způsoby jejich hospodářské, přírodniny pravěké, IV. Zručnosti Praslovanů, bydliště, oděv, obchod, způsob boje a povaha jejich, V. Zřízení rodinné a společenské, příslušné obřady a pojmy právní, VI. Náboženské představy a obřady. Prvky praslovanského umění.

Právnicka zajímáti bude hlavně oddíl V., rozdělený na tyto kapitoly: 1. Stopy mateřského práva, 2. Praslovanský sňatek, 3. Otázka zdržlivosti před sňatkem, 4. Narození dítěte a život jeho, 5. Poměr muže a ženy, 6. Životní úděl ženy (a vdovy), 7. Praslovanská velkorodina, 8. Příbuzenské vztahy velkorodinné, 9. Panic (a panna), 10. Rodové zřízení praslovanské, 11. Krevní msta, 12. Jiné právní pojmy a tresty. Autor, ačkoli není právník, líčí staré právní a sociální zřízení slovanské celkem úplně ve shodě s právními historiky slovanskými, k jichž vědeckým výsledkům také svědomitě přihlížel, použiv vůbec obsáhlé příslušné literatury.

K výkladu jednotlivých slov měli bychom několik poznámek. Slovo *kavad* (str. 11, pozn.) nepřijali Bulhaři a Srbové teprve z nové řečtiny, nýbrž už z byzantštiny. Vyskytuje se slovo to na př. v listině Štěpána Uroše městu Dubrovníku z r. 1254. Slovo *svita* (str. 110, roucho) není původu slovanského, nýbrž je vzato z řečtiny (z ἑσθητά, ὀσθητά, z čehož jižní Slované